

Część 7

Przepisy o warunkach przewozu, załadunku, wyładunku, manipulowaniu ładunkiem

Dział 7.1

Przepisy ogólne

- 7.1.1** Przewóz towarów niebezpiecznych wymaga użycia określonych jednostek transportowych, odpowiadających przepisom niniejszego działu i działów: 7.2 „Przepisy o przewozie w sztukach przesyłek” i 7.3 „Przepisy o przewozie luzem”. Oprócz tego powinny być przestrzegane przepisy działu 7.5 „Przepisy o załadunku, wyładunku i manipulowaniu ładunkiem”.

W dziale 3.2 tabela A kolumny 16, 17 i 18, wskazano przepisy specjalne niniejszej części dotyczące poszczególnych towarów niebezpiecznych.

Uwaga: Wagony mogą być wyposażone w detektory wykolejenia wskazujące lub reagujące na wykolejenie, pod warunkiem, że spełnione są wymagania dopuszczenia do ruchu takich wagonów.

Wymagania dopuszczenia do ruchu takich wagonów nie mogą zakazać lub narzucać stosowania takich detektorów wykolejenia. Obieg wagonów nie może być ograniczony z powodu obecności lub braku takich urządzeń.

- 7.1.2** (skreślony)

- 7.1.3** Kontenery wielkie, cysterny przenośne i kontenery-cysterny, które odpowiadają definicji „kontenera” podanej w CSC lub w Kartach UIC: 591 (stan z 01.10.2007 wydanie 3), 592 (stan z 01.10.2013 wydanie 2), 592-2 (stan z 01.10.2004 wydanie 6), 592-3 (stan z 01.01.1998 wydanie 2) i 592-4 (stan z 01.05.2007 wydanie 3), mogą być wykorzystane do przewozu towarów niebezpiecznych tylko wtedy, kiedy kontener wielki lub rama cysterny przenośnej lub kontenera-cysterny spełnia wymagania CSC lub Kart UIC nr: 591, 592 i 592-2 do 592-4.

- 7.1.4** Do przewozu powinien być wykorzystany tylko taki kontener wielki, który jest konstrukcyjnie zdalny do użytku.

Pojęciem „konstrukcyjnie zdalny do użytku” określa się kontener, który nie ma poważnych defektów takich elementów konstrukcyjnych, jak: belki wzdłużne górne i dolne, belki poprzeczne górne i dolne, belki drzwi, belki poprzeczne podłogi, słupki narożne i naroża mocujące. Za „poważne defekty” uważa się: wszelkie wgniecenia lub wygięcia elementu konstrukcyjnego o głębokości większej niż 19 mm, o jakiegokolwiek długości tej deformacji, wszelkie pęknięcia lub załamania elementu konstrukcyjnego, obecność więcej niż jednego miejsca połączenia lub niewłaściwie wykonanych połączeń (np. na zakładkę) w belkach poprzecznych górnych i dolnych lub w nadprożach drzwi oraz więcej niż dwóch połączonych miejsc w którejkolwiek belce wzdłużnej górnej lub dolnej, lub choćby jednego miejsca połączenia w progu drzwi lub słupku narożnym; zakleszczone, skręcone, połamane zawiasy drzwiowe i okucia, ich brak lub inną niesprawność; nieszczelne uszczelki lub zamknięcia; każde tak silne skręcenie konstrukcji, że nie jest możliwe prawidłowe ustawienie urządzenia przeładunkowego, nałożenie i zabezpieczenie kontenera na podwoziach lub wagonach.

Ponadto, bez względu na użyty materiał, nie są dopuszczalne wszelkie uchybienia jakości któregokolwiek elementu kontenera, takie jak występowanie przerdzewiałych miejsc w bocznych ścianach metalowych lub pokruszonych partii w elementach z włókna szklanego. Natomiast dopuszcza się normalne zużycie, w tym utlenienie (rdzę) i istnienie nieznacznych śladów uderzenia i zadrapania, a także innych uszkodzeń, które nie czynią kontenera niezdatnym do użytku ani nie szkodzą jego szczelności przed opadami atmosferycznymi.

Kontener powinien być sprawdzony przed załadunkiem, celem upewnienia się, czy nie zawiera pozostałości poprzedniego ładunku i czy w podłodze i ścianach wewnętrznych nie ma wystających elementów.

- 7.1.5** (zarezerwowany)

- 7.1.6** (zarezerwowany)

- 7.1.7** (skreślony)

Dział 7.2

Przepisy o przewozie w sztukach przesyłek

- 7.2.1** Jeżeli w przepisach 7.2.2 do 7.2.4 nie postanowiono inaczej, to sztuki przesyłek mogą być ładowane:
- do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych, lub
 - do wagonów z oponą wagonową lub kontenerów przykrytych, lub
 - do wagonów odkrytych (bez opony wagonowej) lub kontenerów otwartych.
- 7.2.2** Sztuki przesyłki w opakowaniach wrażliwych na wilgoć należy ładować do wagonów krytych lub wagonów z oponą wagonową, albo do kontenerów zamkniętych lub kontenerów przykrytych.
- 7.2.3** (zarezerwowany)
- 7.2.4** Jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna 16 znajduje się kod literowo-cyfrowy rozpoczynający się literą „W”, to stosuje się następujące przepisy specjalne:
- W1** Sztuki przesyłki należy ładować do wagonów krytych lub wagonów z oponą wagonową, lub do kontenerów zamkniętych, lub kontenerów przykrytych.
- W2** Materiały i przedmioty klasy 1 należy ładować do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych. Przedmioty, które z powodu ich wymiarów lub masy, nie mogą być ładowane do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych, mogą być również przewożone na wagonach odkrytych lub kontenerach otwartych. Przedmioty powinny być przykryte oponą wagonową. Do przewozu materiałów i przedmiotów podklas 1.1, 1.2, 1.3, 1.5 i 1.6 należy używać tylko wagonów wyposażonych w regulaminowe blachy odiskierne, nawet gdy takie materiały i przedmioty są załadowane do kontenerów wielkich. W wagonach z podłogami z materiałów palnych, blachy odiskierne nie mogą być przymocowane bezpośrednio do podłogi wagonu.
- Przesyłki wojskowe materiałów i przedmiotów klasy 1, które są częścią wyposażenia lub struktury materiału wojskowego, mogą być także ładowane na wagonach odkrytych, pod następującymi warunkami:
- przesyłki powinny być eskortowane przez wojskową władzę właściwą lub na zlecenie tej władzy,
 - urządzenia zapalające, które nie posiadają co najmniej dwóch skutecznych urządzeń zabezpieczających, powinny być usunięte, chyba że takie materiały i przedmioty są umieszczone w zamkniętych pojazdach wojskowych.
- W3** Dla materiałów sproszkowanych swobodnie płynących, jak również ogni sztucznych, podłoga wagonu lub kontenera powinna mieć powierzchnię lub wykładzinę niemetalową.
- W4** (zarezerwowany)
- W5** Sztuki przesyłki nie mogą być przewożone w kontenerach małych.
- W6** (zarezerwowany)
- W7** Sztuki przesyłki należy ładować do wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych, mających dostateczną wentylację.
- W8** Do przewozu sztuk przesyłek, które są zaopatrzone w dodatkową nalepkę ostrzegawczą nr 1, należy wykorzystać tylko wagony wyposażone w regulaminowe blachy odiskierne, nawet gdy materiały te są załadowane do kontenerów wielkich. W wagonach z podłogami z materiałów palnych, blachy odiskierne nie mogą być przymocowane bezpośrednio do podłogi wagonu.
- W9** Sztuki przesyłki powinny być przewożone w wagonach krytych lub z otwieranym dachem lub w kontenerach zamkniętych.
- W10** DPPL powinny być przewożone w wagonach krytych lub w wagonach z oponą wagonową, lub w kontenerach zamkniętych, lub przykrytych.
- W11** DPPL, z wyjątkiem metalowych i z tworzywa sztucznego sztywnego, powinny być przewożone w wagonach krytych lub w wagonach z oponą wagonową, albo w kontenerach zamkniętych lub przykrytych.
- W12** DPPL typu 31HZ2 (31HA2 31HB2, 31HN2, 31HD2 i 31HH2) powinny być przewożone w wagonach lub w kontenerach zamkniętych.
- W13** Jeżeli materiał jest zapakowany do worków typu 5H1, 5L1 lub 5M1, to worki te powinny być przewożone w wagonach krytych lub w kontenerach zamkniętych.
- W14** Pojemniki aerozolowe przewożone do ponownego wykorzystania lub utylizacji, zgodnie z przepisem specjalnym 327 z działu 3.3, powinny być przewożone tylko w wentylowanych lub odkrytych wagonach lub kontenerach.

Dział 7.3

Przepisy o przewozie luzem

7.3.1 Przepisy ogólne

7.3.1.1 Towar może być przewożony luzem w kontenerach do przewozu luzem, kontenerach lub wagonach, tylko wtedy gdy:

- a) taki sposób przewozu jest wyraźnie dozwolony na podstawie przepisu specjalnego oznaczonego kodem BK lub odniesienia do konkretnego przepisu wskazanych w kolumnie (10) Tabeli A w dziale 3.2 i dodatkowo, poza przepisami niniejszego rozdziału, spełnione są stosowne wymagania rozdziału 7.3.2; lub
- b) taki sposób przewozu jest wyraźnie dozwolony na podstawie przepisu specjalnego oznaczonego kodem VC lub odniesienia do konkretnego przepisu wskazanych w kolumnie (17) tabeli A w dziale 3.2 i dodatkowo, poza przepisami niniejszego rozdziału, spełnione są wymagania tego przepisu specjalnego oraz wszelkie dodatkowe przepisy oznaczone kodem „AP” podane w rozdziale 7.3.3.

Jednakże próżne nieoczyszczone opakowania mogą być przewożone luzem, jeżeli taki sposób przewozu nie jest wyraźnie zabroniony w innych przepisach RID.

Dla kontenerów małych przeznaczonych do przewozu luzem stosuje się przepisy dotyczące naczyń nadawanych jako sztuki przesyłki, o ile przepisy specjalne 7.3.3 nie stanowią inaczej.

Uwaga: W odniesieniu do przewozu w cysternach, patrz dział 4.2 i 4.3.

7.3.1.2 Materiały mogące przejść w stan ciekły w temperaturach, które mogą wystąpić podczas przewozu, nie są dopuszczone do przewozu luzem.

7.3.1.3 Kontenery do przewozu luzem, kontenery lub nadwozia wagonów, powinny być pyłoszczelne i tak zamknięte, aby w normalnych warunkach przewozu, włącznie z działaniem drgań lub zmian temperatury, wilgotności lub ciśnienia, nie doszło do wydostania się zawartości na zewnątrz.

7.3.1.4 Materiały powinny być tak załadowane i równomiernie rozmieszczone, aby zminimalizować ruchy mogące doprowadzić do uszkodzenia kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, lub do wydostania się towaru niebezpiecznego.

7.3.1.5 Jeżeli zainstalowane są urządzenia wentylacyjne, to powinny być one drożne i sprawne.

7.3.1.6 Materiały nie powinny niebezpiecznie reagować z materiałem kontenera do przewozu luzem, kontenera, wagonu, uszczelnieniami lub wyposażeniem, włącznie z pokrywami, oponami i wykładzinami ochronnymi będącymi w kontakcie z zawartością, ani znacznie ich osłabiać. Kontenery do przewozu luzem, kontenery lub wagony powinny być tak zbudowane lub przystosowane, aby materiały nie wnikały w podłogę z drewna lub nie mogły wejść w kontakt z tymi częściami kontenerów do przewozu luzem, kontenerów lub wagonów, na które mogą oddziaływać materiał lub jego pozostałości.

7.3.1.7 Przed napełnieniem lub przekazaniem do przewozu każdy kontener do przewozu luzem, kontener lub wagon, powinien być sprawdzony i oczyszczony dla upewnienia się, że wewnątrz lub na zewnątrz kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, nie ma żadnych pozostałości, które mogłyby:

- reagować niebezpiecznie z materiałem przewidzianym do przewozu;
- szkodzić integralności konstrukcji kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu; lub
- wpływać negatywnie na zdolność kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, do utrzymywania towaru niebezpiecznego.

7.3.1.8 W trakcie przewozu, do zewnętrznej powierzchni kontenera do przewozu luzem, kontenera lub nadwozia wagonu, nie powinny przylegać żadne niebezpieczne pozostałości.

7.3.1.9 Jeżeli zastosowany jest system kilku zamknięć jedno po drugim, to przed napełnianiem powinien być zamknięty jako pierwszy system znajdujący się najbliżej przewożonego materiału.

7.3.1.10 Próżne kontenery do przewozu luzem, kontenery lub wagony po przewozie luzem stałego materiału niebezpiecznego, traktuje się tak samo, jak jest to wymagane przez RID dla ładownych kontenerów do przewozu luzem, kontenerów lub wagonów, chyba że zostały podjęte odpowiednie przedsięwzięcia dla wykluczenia zagrożenia.

7.3.1.11 Jeżeli kontener do przewozu luzem, kontener lub wagon, będzie użyty dla przewozu luzem, przy czym istnieje niebezpieczeństwo eksplozji pyłów lub wydzielania par zapalnych (np. w przypadku określonych odpadów), to powinny być podjęte odpowiednie przedsięwzięcia, aby wykluczyć źródła zapłonu i nie dopuścić do niebezpiecznych wyładowań elektrostatycznych podczas przewozu, napełniania i rozładunku.

- 7.3.1.12** Materiały, np. odpady, mogące reagować ze sobą niebezpiecznie, jak również materiały różnych klas i towary niepodlegające RID, mogące reagować ze sobą niebezpiecznie, nie powinny być ze sobą zmieszane w tym samym kontenerze do przewozu luzem, kontenerze lub wagonie. Niebezpiecznymi reakcjami są:
- spalanie i/lub wydzielanie znacznych ilości ciepła;
 - wydzielanie gazów zapalnych i/lub trujących;
 - tworzenie materiałów ciekłych żrących, lub
 - tworzenie materiałów niestabilnych.
- 7.3.1.13** Przed napełnieniem kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, należy sprawdzić wizualnie dla upewnienia się, czy jest on konstrukcyjnie zdalny od użytku, czy jego ściany wewnętrzne, pokrycie i podłoga są wolne od wygięć lub uszkodzeń, a jego wykładziny wewnętrzne lub wyposażenie utrzymujące zawartość są wolne od pęknięć, rozdarć lub innych uszkodzeń, mogących wpływać na zdolność kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, do utrzymywania ładunku. „Konstrukcyjnie zdalny do użytku”, o ile dotyczy używanej jednostki transportowej, oznacza, że elementy konstrukcyjne kontenera do przewozu luzem, kontenera lub wagonu, takie jak belki wzdłużne górne i dolne, belki poprzeczne górne i dolne, belki drzwi, belki poprzeczne podłogi, słupki narożne i naroża mocujące w kontenerach do przewozu luzem lub kontenerach, nie mają większych uszkodzeń. „Większe uszkodzenia”, o ile dotyczy używanej jednostki transportowej, obejmują:
- wygięcia, pęknięcia i złamania elementów konstrukcyjnych lub elementów nośnych, mogących wpływać na integralność kontenera do przewozu luzem, kontenera lub nadwozia wagonu;
 - jedno miejsce złączone niewłaściwie (np. miejsce złączone na zakładkę) lub więcej niż jedno miejsce złączone, w górnych lub dolnych belkach nośnych albo w belkach drzwi;
 - więcej niż dwa miejsca złączone w którejkolwiek górnej lub dolnej bocznej belce nośnej;
 - miejsce złączone w progu drzwiowym lub w słupku narożnym;
 - zawiasy drzwiowe i okucia, zakleszczone, ukręcone, zerwane, brakujące lub w inny sposób nieczynne;
 - nieszczelne uszczelnienia i uszczelki;
 - każde zniekształcenie konstrukcji kontenera do przewozu luzem lub kontenera, wystarczająco duże, aby uniemożliwiać prawidłowe pozycjonowanie urządzenia przeładunkowego, założenie i mocowanie na podwoziu lub wagonie względnie pojeździe, lub wstawienie do ładowni statku.
 - każde uszkodzenie w wyposażeniu do podnoszenia lub w punktach do uchwycenia dla urządzeń przeładunkowych,
 - każde uszkodzenie wyposażenia obsługowego lub roboczego.
- 7.3.2** **Przepisy dla przewozu luzem przy zastosowaniu 7.3.1.1 a)**
- 7.3.2.1** Oprócz przepisów ogólnych rozdziału 7.3.1, zastosowanie mają przepisy niniejszego rozdziału. Kody „BK1” i „BK2” w dziale 3.2 tabela A kolumna 10 mają następujące znaczenie:
- BK1: Dopuszczony jest przewóz w kontenerze do przewozu luzem przykrytym.
- BK2: Dopuszczony jest przewóz w kontenerze do przewozu luzem zamkniętym.
- 7.3.2.2** Używany kontener do przewozu luzem powinien odpowiadać przepisom działu 6.11.
- 7.3.2.3** **Towary klasy 4.2**
- Masa całkowita przewożona w kontenerze do przewozu luzem powinna być tak dobrana, aby temperatura samozapłonu ładunku była wyższa niż 55 °C.
- 7.3.2.4** **Towary klasy 4.3**
- Te towary powinny być przewożone w wodoodpornych kontenerach do przewozu luzem.
- 7.3.2.5** **Towary klasy 5.1**
- Kontenery do przewozu luzem powinny być tak zbudowane lub dostosowane, aby towary nie wchodziły w kontakt z drewnem lub innymi niezgodnymi materiałami.
- 7.3.2.6** **Towary klasy 6.2**
- 7.3.2.6.1** **Materiały zwierzęce klasy 6.2**
- Materiały zwierzęce zawierające materiały zakaźne (UN 2814, 2900 i 3373) dopuszczone są do przewozu w kontenerach do przewozu luzem, jeżeli spełnione są następujące warunki:
- kontenery do przewozu luzem przykryte BK1 są dopuszczone, pod warunkiem, że nie będą załadowane do maksimum pojemności, aby zapobiec kontaktowi materiału z przykryciem. Kontenery do przewozu luzem zamknięte BK2 są również dopuszczone;

- b) kontenery do przewozu luzem zamknięte lub przykryte i ich otwory powinny być konstrukcyjnie szczelne lub uszczelnione przez zastosowanie odpowiedniej wykładziny;
- c) materiały zwierzęce powinny być dokładnie zdezynfekowane przed załadunkiem do przewozu;
- d) kontenery do przewozu luzem przykryte powinny być pokryte dodatkowym zewnętrznym okryciem, obciążonym materiałem absorbującym z odpowiednim środkiem dezynfekującym;
- e) kontenery do przewozu luzem zamknięte lub przykryte nie powinny być ponownie użyte, zanim nie zostaną dokładnie oczyszczone i zdezynfekowane.

Uwaga: Postanowienia dodatkowe mogą być wymagane przez właściwe władze sanitarne.

7.3.2.6.2 Odpady klasy 6.2 (UN 3291)

- a) (zarezerwowany);
- b) Kontenery do przewozu luzem zamknięte i ich otwory powinny być konstrukcyjnie szczelne. Nie mogą mieć porowatych powierzchni wewnętrznych i powinny być wolne od rys i innych właściwości mogących prowadzić do uszkodzenia przewożonych opakowań, uniemożliwienia dezynfekcji lub do przypadkowego uwolnienia zawartości;
- c) Odpady UN 3291 wewnątrz kontenera do przewozu luzem zamkniętego powinny być zapakowane w zamknięte wodoszczelne worki z tworzywa sztucznego typu UN, dopuszczone do towarów stałych grupy pakowania II i oznakowane zgodnie z 6.1.3.1. Worki te powinny spełniać wymagania badania wytrzymałości na rozrywanie i swobodny spadek zgodnie z ISO 7765-1:2005 „Folie i płyty z tworzyw sztucznych – Oznaczenie odporności na uderzenie metodą swobodnie spadającego grotu – Część 1: Metoda stopniowego wyznaczania.” i ISO 6383-2:2005 „Tworzywa sztuczne – Folie i płyty – Oznaczenie wytrzymałości na rozdzielanie – Część 2: Metoda Elmendorfa”. Każdy worek z tworzywa sztucznego powinien mieć wytrzymałość na uderzenie minimum 165 g i wytrzymałość na rozrywanie minimum 480 g, zarówno równoległe, jak i prostopadłe do długości worka z tworzywa sztucznego. Masa netto każdego worka z tworzywa sztucznego może wynosić maksimum 30 kg;
- d) Pojedyncze przedmioty o masie większej niż 30 kg, takie jak zanieczyszczone materace, mogą być przewożone bez worków z tworzywa sztucznego za zgodą władzy właściwej;
- e) Odpady UN 3291 zawierające materiały ciekłe mogą być przewożone tylko w workach z tworzywa sztucznego zawierających wystarczającą ilość materiału absorbującego, mogącego wchłonąć całą ilość materiału ciekłego, tak aby nic nie przedostało się do kontenera do przewozu luzem;
- f) Odpady UN 3291 zawierające przedmioty ostre powinny być przewożone tylko w opakowaniach sztywnych, zbadanych i dopuszczonych zgodnie z typem UN, odpowiadających instrukcjom pakowania P621, DPPL620 lub LP621;
- g) Opakowania sztywne zgodne z instrukcją pakowania P621, DPPL620 lub LP621 mogą być używane zamiennie. Powinny być chronione zgodnie z przepisami, aby zminimalizować uszkodzenia w normalnych warunkach przewozu. Opakowania sztywne i worki z tworzywa sztucznego, zawierające odpady, przewożone razem w tym samym kontenerze do przewozu luzem zamkniętym, powinny być wystarczająco od siebie oddzielone, np. przez odpowiednią sztywną przegrodę lub ściankę rozdzielającą, siatkę lub innym sposobem, dla zapewnienia, że w normalnych warunkach przewozu uszkodzenia opakowań będą zminimalizowane;
- h) Odpady UN 3291 w workach z tworzywa sztucznego nie mogą być tak mocno upakowane w kontenerze do przewozu luzem zamkniętym, aby worki mogły się rozszczelnić;
- i) Po każdym przewozie kontener do przewozu luzem zamknięty powinien być sprawdzony, czy zawarty ładunek nie wydostał lub nie rozsypał się. Jeżeli odpady UN 3291 wydostały i rozsypały się w kontenerze do przewozu luzem zamkniętym, to może być on ponownie użyty dopiero po dokładnym oczyszczeniu i, o ile jest wymagane, dezynfekcji lub dekontaminacji odpowiednim środkiem. Za wyjątkiem odpadów medycznych lub weterynaryjnych, inne towary nie powinny być przewożone razem z odpadami UN 3291. Inne odpady przewożone w tym samym kontenerze do przewozu luzem zamkniętym powinny być sprawdzone na ewentualność kontaminacji.

7.3.2.7 Towary klasy 7

Dla przewozu nieopakowanych materiałów promieniotwórczych, patrz 4.1.9.2.4.

7.3.2.8 Towary klasy 8

Te towary powinny być przewożone w wodoszczelnych kontenerach do przewozu luzem.

7.3.2.9 Towary klasy 9

7.3.2.9.1 W przypadku UN 3509 można stosować wyłącznie kontenery do przewozu luzem zamknięte (kod BK2). Kontenery do przewozu luzem powinny być szczelne lub wyposażone w szczelne i odporne na przebicie wykładziny lub worki oraz powinny posiadać wyposażenie, np. materiał absorbujący, pozwalające na

utrzymanie wewnątrz cieczy, która może wyciec podczas przewozu. Opakowania odpadowe, próżne, nieoczyszczone z pozostałości klasy 5.1 powinny być przewożone w kontenerach do przewozu luzem, które zbudowano lub przystosowano w taki sposób, aby towary nie miały kontaktu z drewnem lub innym palnym materiałem.

7.3.3 Przepisy dotyczące przewozu luzem przy zastosowaniu przepisów 7.3.1.1 (b)

7.3.3.1 Poza przepisami ogólnymi rozdziału 7.3.1, przepisy niniejszego rozdziału mają zastosowanie, w przypadku gdy są one wskazane dla danej pozycji wykazu w kolumnie (17) tabeli A w dziale 3.2. Wagony z oponą wagonową lub wagony kryte lub kontenery przykryte lub kontenery zamknięte stosowane zgodnie z przepisami niniejszego rozdziału nie muszą spełniać wymagań określonych w dziale 6.11. Kody VC1, VC2 i VC3 w kolumnie (17) tabeli A w dziale 3.2 mają następujące znaczenie:

VC1 oznacza, że dozwolony jest przewóz luzem w wagonach z oponą wagonową, kontenerach przykrytych i kontenerach przykrytych do przewozu luzem;

VC2 oznacza, że dozwolony jest przewóz luzem w wagonach krytych, kontenerach zamkniętych lub kontenerach zamkniętych do przewozu luzem;

VC3 oznacza, że dozwolony jest przewóz luzem w specjalnie wyposażonych wagonach lub kontenerach wielkich zgodnie z warunkami określonymi przez władzę właściwą państwa nadania. Jeżeli państwo nadania nie jest Państwem-Stroną RID, to warunki te powinny być uznane przez władzę właściwą pierwszego Państwa-Strony RID na trasie przewozu przesyłki.

7.3.3.2 W przypadku stosowania kodów VC dotyczących przewozu luzem, należy stosować następujące dodatkowe przepisy wskazane w kolumnie (17) tabeli A w dziale 3.2:

7.3.3.2.1 Towary klasy 4.1

AP1 Nadwozia wagonów i kontenery powinny być metalowe oraz, w przypadku gdy są kryte oponą wagonową, powinna ona być niepalna.

AP2 Wagony i kontenery powinny mieć odpowiednią wentylację.

7.3.3.2.2 Towary klasy 4.2

AP1 Nadwozia wagonów i kontenery powinny być metalowe oraz, w przypadku gdy są kryte oponą wagonową, powinna ona być niepalna.

7.3.3.2.3 Towary klasy 4.3

AP2 Wagony i kontenery powinny mieć odpowiednią wentylację.

AP3 Wagony z oponą wagonową i kontenery przykryte powinny być stosowane tylko, w przypadku gdy materiał jest w kawałkach (nie jest w postaci sproszkowanej, ziarnistej lub w postaci pyłu lub popiołu).

AP4 W wagonach krytych i kontenerach zamkniętych zamknięcia otworów wykorzystywanych przy załadunku i rozładunku powinny być hermetyczne, aby zapobiec wydostawaniu się gazu lub wnikaniu wilgoci.

AP5 Na drzwiach ładunkowych wagonów krytych lub kontenerów zamkniętych powinien być umieszczony następujący napis składający się z liter o wysokości, co najmniej 25 mm:

„UWAGA BRAK WENTYLACJI

OTWIERAĆ OSTROŻNIE”

Powyższy napis powinien być naniesiony w języku uznanym przez nadawcę za odpowiedni.

7.3.3.2.4 Towary klasy 5.1

AP6 Jeżeli wagon lub kontener wykonane są z drewna lub innego materiału palnego, to powinny być wyłożone nieprzemakalną i niepalną wykładziną albo zabezpieczone krzemianem sodowym lub podobnym środkiem. Opona wagonowa również powinna być wykonana z nieprzemakalnego i niepalnego materiału.

AP7 Przewóz luzem jest dozwolony jedynie jako ładunek całowagonowy lub ładunek całkowity.

7.3.3.2.5 Towary klasy 6.1

AP7 Przewóz luzem jest dozwolony jedynie jako ładunek całowagonowy lub ładunek całkowity.

7.3.3.2.6 Towary klasy 8

AP7 Przewóz luzem jest dozwolony jedynie jako ładunek całowagonowy lub ładunek całkowity.

AP8 Konstrukcja przedziałów ładunkowych wagonów lub kontenerów powinna uwzględniać prądy szczytkowe oraz uderzenia mechaniczne pochodzące od akumulatorów.

Przedziały ładunkowe wagonów lub kontenerów powinny być wykonane ze stali odpornej na działanie materiałów żrących zawartych w akumulatorach. Stale o mniejszej odporności mogą być użyte w przypadku odpowiednio grubych ścianek lub, jeżeli zastosowano wykładzinę/warstwę z tworzywa sztucznego odporną na działanie materiałów żrących.

Uwaga: Za stal odporną na działanie materiałów żrących uważa się stal wykazującą pod działaniem tych materiałów szybkość korozji wynoszącą maksymalnie 0,1 mm na rok.

Przedziały ładunkowe wagonów lub kontenerów nie powinny być załadowane powyżej górnej krawędzi ścian.

Przewóz jest także dozwolony w kontenerach małych z tworzywa sztucznego, które powinny wytrzymywać bez uszkodzeń próbę na swobodny spadek na dno, z wysokości 0,8 m, z pełnym obciążeniem, w temperaturze -18°C.

7.3.3.2.7 Towary klasy 9

AP2 Wagony i kontenery powinny mieć odpowiednią wentylację.

AP9 Dopuszcza się przewóz luzem materiałów stałych (materiałów lub mieszanin takich jak preparaty lub odpady) zawierających średnio nie więcej niż 1000 mg/kg materiału, który zaklasyfikowany jest do tego numeru UN. Stężenie tego materiału lub tych materiałów nie może przekraczać 10 000 mg/kg w żadnym punkcie ładunku.

AP10 Wagony i kontenery powinny być szczelne lub wyposażone w szczelne i odporne na przebicie wykładziny lub worki oraz powinny posiadać wyposażenie, np. materiał absorbujący, pozwalające na utrzymanie wewnątrz cieczy, która może wyciec podczas przewozu. Opakowania odpadowe, próżne, nieoczyszczone z pozostałości klasy 5.1 powinny być przewożone wagonach lub w kontenerach, które zbudowano lub przystosowano w taki sposób, aby towary nie miały kontaktu z drewnem lub innym palnym materiałem.

Dział 7.4

Przepisy o przewozie w cysternach

Towar niebezpieczny może być przewożony w cysternach tylko wtedy, jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna 10 lub 12, jest wskazany kod cysterny, a ponadto jeżeli władza właściwa wyda zezwolenie, zgodnie z 6.7.1.3. Podczas przewozu powinny być przestrzegane przepisy działu odpowiednio 4.2, 4.3, 4.4 lub 4.5.

Dział 7.5

Przepisy o załadunku, wyładunku i manipulowaniu ładunkiem

Uwaga: W rozumieniu niniejszego działu, umieszczenie na wagonie kontenera, kontenera do przewozu luzem, kontenera-cysterny, cysterny odejmowalnej lub pojazdu drogowego, traktuje się jako załadunek, a zdjęcie ich z wagonu jest uznawane za wyładunek.

7.5.1 Przepisy ogólne

7.5.1.1 Przy załadunku towarów powinny być przestrzegane przepisy obowiązujące na stacji nadania, jeżeli nie są z nimi sprzeczne przepisy niniejszego działu.

7.5.1.2 Jeżeli w przepisach RID nie jest inaczej określone, to załadunku nie należy dokonywać, jeżeli okazuje się:

- poprzez kontrolę dokumentów, lub
- poprzez ocenę wzrokową wagonu lub w danym przypadku, kontenera wielkiego, kontenerów do przewozu luzem, kontenerów-cystern, cystern odejmowalnych lub pojazdów drogowych, jak również ich wyposażenia stosowanego podczas za- i wyładunku,

że wagon, kontener wielki, kontener do przewozu luzem, kontener-cysterna, cysterna odejmowalna, pojazd drogowy, lub ich wyposażenie używane podczas za-/wyładunku, nie spełniają przepisów zasadniczych.

Przed załadunkiem wagon lub kontener powinien być sprawdzony na zewnątrz i wewnątrz dla upewnienia się, czy nie ma uszkodzeń mogących wpływać na trwałość wagonu lub kontenera lub na załadowane sztuki przesyłki.

7.5.1.3 Jeżeli w przepisach RID nie jest inaczej określone, to nie należy dokonywać załadunku, jeżeli te same kontrole, wskazane powyżej, wykazą braki, które mogą zagrażać bezpieczeństwu wyładunku.

7.5.1.4 Według przepisów specjalnych z 7.5.11, zgodnie z zapisem w dziale 3.2 tabela A kolumna 18, pewne towary niebezpieczne powinny być nadawane tylko jako ładunek całowagonowy lub ładunek całkowity.

7.5.1.5 Jeżeli wymagane są strzałki kierunkowe, to sztuki przesyłki i opakowania zbiorcze powinny być ustawione zgodnie z tymi oznaczeniami.

Uwaga: Ciekłe materiały niebezpieczne powinny być ładowane, o ile jest to możliwe, pod suchymi materiałami niebezpiecznymi.

7.5.1.6 Wszystkie jednostki ładunkowe powinny być załadowywane i rozładowywane w sposób przewidziany przy ich projektowaniu i, w przypadku gdy było to wymagane, przetestowany podczas badań.

7.5.2 Załadunek razem

7.5.2.1 Sztuki przesyłki oznaczone różnymi nalepkami ostrzegawczymi nie powinny być ładowane razem do jednego wagonu lub kontenera, chyba że załadunek razem jest dopuszczony zgodnie z poniższą tabelą, opierając się na nalepkach ostrzegawczych, w które zaopatrzone są te sztuki przesyłki.

Zakazy załadunku razem dla sztuk przesyłki mają zastosowanie również dla sztuk przesyłki i kontenerów małych oraz różnych kontenerów małych w wagonie lub w kontenerze wielkim, przewożącym jeden lub kilka kontenerów małych.

Uwaga: Zgodnie z 5.4.1.4.2, na przesyłki, które nie mogą być ładowane razem do tego samego wagonu lub kontenera, powinny być sporządzone oddzielne dokumenty przewozowe.

Numer nalepki	1	1.4	1.5	1.6	2.1, 2.2, 2.3	3	4.1	4.1+1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2+1	6.1	6.2	7A, 7B, 7C	8	9			
1	patrz 7.5.2.2										d)							b)			
1.4					a)	a)	a)		a)	a)	a)		a)	a)		a)	a)	a)	a)	a), b), c)	
1.5																					b)
1.6																					
2.1, 2.2, 2.3		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
3		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.1		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.1+1								X													
4.2		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
4.3		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
5.1	d)	a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
5.2		a)			X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
5.2+1												X	X								
6.1		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
6.2		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
7A, 7B, 7C		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
8		a)			X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			
9	b)	a), b), c)	b)	b)	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X			

x - załadunek razem jest dopuszczony

- a) Dopuszczony jest załadunek razem materiałów i przedmiotów podklasy 1.4S.
- b) Dopuszczony jest załadunek razem towarów klasy 1 i urządzeń ratujących życie (UN 2990, 3072 i 3268).
- c) Dopuszcza się ładowanie razem **urządzeń bezpieczeństwa, pirotechnicznych**, zaliczonych do podklasy 1.4 i grupy zgodności G (UN 0503) **oraz urządzenia bezpieczeństwa, elektryczne**, należących do klasy 9 (UN 3268).
- d) Dopuszczony jest załadunek razem materiałów wybuchowych (z wyjątkiem UN 0083 MATERIAŁ WYBUCHOWY KRUSZĄCY TYP C) z azotanem amonu (UN 1942 i UN 2067), azotanami metali alkalicznych oraz azotanami metali ziem alkalicznych, pod warunkiem, że całość będzie uważana za materiał wybuchowy klasy 1, pod względem oznakowania dużymi nalepkami ostrzegawczymi, oddzielania, załadunku i maksymalnego dopuszczalnego ładunku. Do azotanów metali alkalicznych należą UN 1451 AZOTAN CEZU, UN 2722 AZOTAN LITU, UN 1486 AZOTAN POTASU, azotan rubidu (UN 1477) i UN 1498 AZOTAN SODU. Do azotanów metali ziem alkalicznych należą UN 1446 AZOTAN BARU, UN 2464 AZOTAN BERYLU, UN 1454 AZOTAN WAPNIA, UN 1474 AZOTAN MAGNEZU i UN 1507 AZOTAN STRONTU.

7.5.2.2 Sztuki przesyłki z materiałami lub przedmiotami klasy 1, oznaczone nalepkami wzorów: 1, 1.4, 1.5 lub 1.6, ale zaliczone do różnych grup zgodności, nie powinny być ładowane do tego samego wagonu lub kontenera, chyba że załadunek razem jest dopuszczony według poniższej tabeli dla odpowiednich grup zgodności.

Grupa zgodności	B	C	D	E	F	G	H	J	L	N	S
B	X		a)								X
C		X	X	X		X				b), c)	X
D	a)	X	X	X		X				b), c)	X
E		X	X	X		X				b), c)	X
F					X						X
G		X	X	X		X					X
H							X				X
J								X			X
L									d)		
N		b), c)	b), c)	b), c)						b)	X
S	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X

X - załadunek razem jest dopuszczony.

- a) Sztuki przesyłki zawierające przedmioty z grupy zgodności B i sztuki przesyłki z materiałami i przedmiotami z grupy zgodności D mogą być ładowane razem do jednego wagonu lub kontenera, pod warunkiem, że będą rozdzielone w taki sposób, aby zapobiec zagrożeniu przeniesienia eksplozji z przedmiotów grupy zgodności B na materiały lub przedmioty grupy zgodności D. Rozdzielenie jest zrealizowane przez użycie oddzielnych przedziałów lub przez umieszczenie obydwu rodzajów

materiałów wybuchowych, lub przedmiotów z materiałem wybuchowym w specjalnych systemach opakowaniowych. Obydwie metody rozdzielania powinny być dopuszczone przez władzę właściwą.

- b) Różne rodzaje przedmiotów z podklasy 1.6 z grupy zgodności N mogą być przewożone razem jako przedmioty podklasy 1.6 z grupy zgodności N tylko wtedy, jeżeli zostanie potwierdzone podczas badań lub przez analogię, że nie ma dodatkowego ryzyka wybuchu przy wzajemnym oddziaływaniu tych przedmiotów. W innym przypadku powinny być traktowane jako należące do podklasy 1.1.
- c) Jeżeli przedmioty z grupy zgodności N są przewożone z materiałami lub przedmiotami z grup zgodności C, D lub E, to przedmioty z grupy zgodności N należy traktować jak przedmioty z grupy zgodności D.
- d) Sztuki przesyłki z materiałami i przedmiotami z grupy zgodności L mogą być ładowane razem do tego samego wagonu lub kontenera ze sztukami przesyłek zawierającymi tego samego rodzaju materiały i przedmioty z tej samej grupy zgodności.

7.5.2.3 (zarezerwowany)

7.5.2.4 Zakazane jest ładowanie razem towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych z dowolnym typem materiału i przedmiotu wybuchowego, za wyjątkiem należących do podklasy 1.4 i UN 0161 i 0499.

7.5.3 Odległość ochronna

Każdy wagon lub kontener wielki załadowany materiałami lub przedmiotami klasy 1 i oznakowany dużymi nalepkami ostrzegawczymi, zgodnymi ze wzorami nr 1, 1.5 lub 1.6, powinien być oddzielony odległością ochronną od wagonów lub kontenerów wielkich z tego samego składu wagonów, oznaczonych dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2.

Wymaganie tej odległości ochronnej jest spełnione, jeżeli odległość pomiędzy tarczami zderzaków wagonu lub ścianą czołową kontenera wielkiego i tarczami zderzaków innego wagonu lub ścianą czołową innego kontenera wielkiego:

- a) wynosi co najmniej 18 m, lub
- b) jest zajęta przez 2 wagony dwuosiowe lub jeden wagon cztero- lub więcej osiowy.

7.5.4 Środki ostrożności dotyczące środków spożywczych, innych artykułów konsumpcyjnych i pasz dla zwierząt

Jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna 18 przy materiale lub przedmiocie jest wskazany przepis specjalny CW28, to powinny być podjęte niżej wymienione środki ostrożności dotyczące środków spożywczych, artykułów konsumpcyjnych i pasz dla zwierząt:

Sztuki przesyłki oraz opakowania próżne nieoczyszczone, w tym opakowania duże i DPPL, zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze wzorów nr 6.1 lub 6.2 lub zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze wzoru nr 9 z towarami UN 2212, 2315, 2590, 3151, 3152 lub 3245, nie powinny w wagonie lub kontenerze, lub w miejscach załadunku, wyładunku lub przeladunku, być spiętrzane wzajemnie ze sztukami przesyłek lub ustawiane w bezpośredniej bliskości sztuk przesyłek, o których wiadomo, że zawierają środki spożywcze, inne artykuły konsumpcyjne lub pasze dla zwierząt.

Jeżeli sztuki przesyłki zaopatrzone w wyżej wymienione nalepki ostrzegawcze są ładowane w bezpośredniej bliskości sztuk przesyłek, o których wiadomo, że zawierają środki spożywcze, inne artykuły konsumpcyjne lub pasze dla zwierząt, to powinny być oddzielone od tych ostatnich:

- a) przegrodami o pełnych ścianach. Przegrody te powinny mieć taką wysokość, jak sztuki przesyłki z wyżej wymienionymi nalepkami, lub
- b) przez przesyłki, które nie są oznakowane nalepkami ostrzegawczymi wzorów nr 6.1, 6.2 lub 9, lub przez sztuki przesyłki oznakowane nalepkami ostrzegawczymi wzoru nr 9, ale nie zawierającymi towarów UN 2212, 2315, 2590, 3151, 3152 lub 3245; lub
- c) odstępem co najmniej 0,8 m,

chyba że sztuki przesyłek z wyżej wymienionymi nalepkami są dodatkowo opakowane lub całkowicie przykryte (np. folią, tekturą lub podobnymi sposobami).

7.5.5 (zarezerwowany)

7.5.6 (zarezerwowany)

7.5.7 Rozmieszczanie i mocowanie

7.5.7.1 Wagony i kontenery powinny być w razie potrzeby wyposażone w urządzenia do mocowania i manipulowania towarami niebezpiecznymi. Sztuki przesyłki zawierające towary niebezpieczne i niezapakowane przedmioty niebezpieczne, powinny być zamocowane we właściwy sposób, który będzie w stanie tak utrzymać towary w wagonie lub kontenerze (np. pasy mocujące, ściany przestawne, ruchome uchwyty), że będą zminimalizowane przemieszczenia podczas przewozu, mogące zmienić ustawienie sztuk

przesyłek lub prowadzić do ich uszkodzenia. Jeżeli towary niebezpieczne będą przewożone razem z innymi towarami (np. ciężkie maszyny lub skrzynie), to wszystkie towary powinny być tak zamocowane lub zaklinowane w wagonie lub kontenerze, że zapobiegnie to wydostaniu się towarów niebezpiecznych. Przemieszczenia sztuk przesyłek mogą być wyeliminowane przez wypełnienie wolnych przestrzeni drewnem lub przez zablokowanie i naprężenie. Jeżeli będą używane takie napinacze, jak opaski lub taśmy, to nie mogą one być zbyt mocno napięte, aby nie spowodować uszkodzenia lub zdeformowania sztuki przesyłki.

7.5.7.2 Sztuki przesyłki nie powinny być spiętrzane, chyba że są do tego zaprojektowane. Jeżeli różne rodzaje sztuk przesyłek zaprojektowanych do spiętrzania będą ładowane razem, to należy zwrócić uwagę na wzajemną zgodność piętzenia. Jeżeli jest to wymagane, to dolne sztuki przesyłek powinny być chronione przy pomocy dodatkowych środków podtrzymujących przed uszkodzeniem przez spiętrzone sztuki przesyłek.

7.5.7.3 Podczas prac za- i wyładunkowych sztuki przesyłek z towarami niebezpiecznymi powinny być chronione przed uszkodzeniami.

Uwaga: Szczególna uwaga powinna być zwrócona na manipulowanie sztukami przesyłek podczas przygotowania ich do przewozu, na rodzaj wagonu lub kontenera, którym sztuki przesyłek będą przewożone i na wybór metody za- i wyładunku, aby uniknąć nieoczekiwanych uszkodzeń przez ciągnięcie sztuk przesyłek po podłodze lub przez nieprawidłowe obchodzenie się z nimi.

7.5.8 Oczyszczanie po wyładunku

7.5.8.1 Po wyładunku materiałów niebezpiecznych, w przypadku stwierdzenia, że z opakowania wydostała się część towaru, wagon lub kontener oczyścić należy tak szybko, jak to możliwe, a w każdym razie przed ponownym załadunkiem.

Jeżeli oczyszczenie nie może być dokonane na miejscu, to wagon lub kontener z zachowaniem wystarczających warunków bezpieczeństwa powinien być przewieziony do najbliższego miejsca, gdzie może nastąpić jego oczyszczenie.

Warunki bezpieczeństwa uważa się za wystarczające, jeżeli podjęto stosowne środki, aby zapobiec niekontrolowanemu wydostaniu się uwolnionych towarów niebezpiecznych.

7.5.8.2 Wagony lub kontenery po przewozie towarów niebezpiecznych luzem przed ponownym załadunkiem powinny być odpowiednio oczyszczone, jeżeli nowy ładunek nie jest takim samym towarem niebezpiecznym, jak załadowany poprzednio.

7.5.9 (zarezerwowany)

7.5.10 (zarezerwowany)

7.5.11 Przepisy specjalne dla poszczególnych klas lub towarów

Oprócz przepisów z 7.5.1 - 7.5.4 i 7.5.8, stosuje się następujące przepisy specjalne, jeżeli w dziale 3.2 tabela A kolumna 18 wskazano kod literowo-cyfrowy zaczynający się literami „CW”.

CW1 Przed załadunkiem nadawca powinien oczyścić dokładnie podłogę wagonu lub kontenera.

Należy unikać pozostawienia w występach wewnątrz wagonu lub kontenera przedmiotów z metalu, które nie stanowią elementów konstrukcji wagonu lub kontenera.

Drzwi i przysłony otworów wentylacyjnych wagonów lub kontenerów powinny być zamknięte.

Sztuki przesyłki powinny być załadowane i ułożone w wagonach lub kontenerach w taki sposób, aby nie mogły się tam przemieszczać lub przesuwają. Powinny być zabezpieczone przed tarciem lub uderzaniem.

CW2 (zarezerwowany)

CW3 (zarezerwowany)

CW4 Materiały i przedmioty z grupy zgodności L mogą być przewożone tylko jako ładunek całowagonowy lub jako ładunek całkowity.

CW5, 6, 7, 8(zarezerwowane)

CW9 Sztuki przesyłki nie powinny być rzucające lub poddawane wstrząsom.

CW10 Butle zgodne z definicją pod 1.2.1, powinny być położone wzdłuż lub w poprzek osi wagonu lub kontenera. Jednak butle usytuowane przy ścianie czołowej należy układać w poprzek osi wagonu.

Butle krótkie o dużej średnicy (30 cm i więcej) mogą być układane wzdłużnie, z urządzeniami zabezpieczającymi zawory skierowanymi do środka wagonu lub kontenera.

Butle, które są dostatecznie stabilne lub są przewożone w urządzeniach chroniących je całkowicie przed przewróceniem, mogą być umieszczane na stojąco.

Butle leżące powinny być umocowane, zaklinowane lub unieruchomione w sposób pewny i odpowiedni, uniemożliwiający przemieszczanie się.

Naczynia przystosowane do przetaczania powinny być układane swoją osią wzdłużną wzdłuż długości wagonu lub kontenera i zabezpieczone przeciw wszelkim ruchom bocznym.

- CW11** Naczynia powinny być zawsze umieszczane w pozycji, dla której zostały zbudowane i powinny być ochraniane przed każdym uszkodzeniem przez inne sztuki przesyłki.
- CW12** Jeżeli przedmioty są ładowane na paletach i jeżeli te palety są układane w stosy, to każda warstwa palet powinna być równomiernie rozłożona na warstwie poprzedniej, z umieszczeniem między nimi w razie potrzeby, materiału o odpowiedniej wytrzymałości.
- CW13** Jeżeli dojdzie do wycieku materiału, który zostanie rozproszony w wagonie lub kontenerze, to ponowny załadunek może nastąpić tylko po gruntownym ich oczyszczeniu, w danym przypadku odkażeniu lub dezynfekcji. Każdy materiał lub przedmiot przewożony w tym samym wagonie lub kontenerze powinien być sprawdzony, czy ewentualnie nie został zanieczyszczony.
- CW14, 15** (zarezerwowane)
- CW16** Przesyłki UN 1749 TRIFLUOREK CHLORU o masie całkowitej powyżej 500 kg są dopuszczone tylko jako ładunek całowagonowy lub jako ładunek całkowity, w ilości ograniczonej do 5000 kg na wagon lub kontener.
- CW17** Sztuki przesyłki zawierające materiały, dla których powinna być utrzymywana określona temperatura otoczenia, mogą być przewożone tylko jako ładunek całowagonowy lub jako ładunek całkowity. Warunki przewozu powinny być uzgodnione pomiędzy przewoźnikiem i nadawcą.
- CW18** Sztuki przesyłki powinny być rozmieszczone i zamocowane z możliwością łatwego dostępu.
- CW19, 20, 21** (zarezerwowane)
- CW22** Wagony lub kontenery wielkie powinny być oczyszczone przed załadunkiem.
- Sztuki przesyłki powinny być załadowane w taki sposób, aby swobodny obieg powietrza w przestrzeni ładunkowej zapewniał ładunkowi jednakową temperaturę. Jeżeli zawartość takich materiałów w wagonie lub kontenerze wielkim przekracza 5000 kg, to ładunek powinien być podzielony na kilka ładunków o masie maksimum 5000 kg, oddzielonych od siebie wolną przestrzenią 0,05 m. Sztuki przesyłki powinny być chronione przed uszkodzeniami zagrażającymi od innych sztuk przesyłki.
- CW23** Podczas manipulowania ładunkiem powinny być zastosowane środki specjalne dla uniknięcia kontaktu sztuk przesyłki z wodą.
- CW24** Wagony i kontenery przed załadunkiem powinny być dokładnie oczyszczone, a zwłaszcza z łatwopalnych resztek (papieru, siana, słomy itp.).
- Nie jest dopuszczone stosowanie materiałów łatwo zapalnych przy rozmieszczaniu i mocowaniu sztuk przesyłek.
- CW25** (zarezerwowany)
- CW26** Części wagonu lub kontenera z drewna, które miały kontakt z tymi materiałami, powinny być usunięte i spalone.
- CW27** (zarezerwowany)
- CW28** Patrz 7.5.4.
- CW29** Sztuki przesyłki powinny być ustawione na stojąco.
- CW30** Przy przewozie gazów skroplonych schłodzonych w wagonach-cysternach, w cysternach przenośnych lub w kontenerach-cysternach, wyposażonych w zawory bezpieczeństwa, nadawca i przewoźnik powinni uzgodnić warunki przewozu przed nadaniem do przewozu.
- CW31** Wagony lub kontenery wielkie, w których były przewożone materiały tej klasy jako ładunek całowagonowy lub jako ładunek całkowity, lub kontenery małe, w których były przewożone takie materiały, powinny być sprawdzone po wyładunku, czy nie pozostały resztki ładunku.
- CW32** (zarezerwowany)
- CW33** **Uwagi:** 1. „Grupa krytyczna” oznacza grupę osób postronnych, dla której narażenie pochodzące od danego źródła promieniowania i docierające daną drogą narażenia jest w miarę jednorodne, a jednocześnie typowe dla osób otrzymujących od tego źródła i tą drogą narażenia największą dawkę skuteczną.
2. „Osobami postronnymi” w ogólnym znaczeniu są wszystkie pojedyncze osoby z ludności, z wyjątkiem osób, które ze względów zawodowych lub medycznych są narażone na promieniowanie.

3. „Pracownicy” są to wszystkie osoby zatrudnione w pełnym lub ograniczonym wymiarze godzin lub zatrudnione czasowo przez pracodawcę, które uznały prawa i obowiązki związane z zawodową ochroną przed promieniowaniem.

(1) Oddzielanie

- (1.1)** Sztuki przesyłki, opakowania zbiorcze, kontenery i cysterny zawierające materiały promieniotwórcze, oraz nieopakowane materiały promieniotwórcze, powinny być podczas przewozu oddzielone:

a) od pracowników zatrudnionych w stale używanych miejscach pracy:

- (i) zgodnie z podaną poniżej tabelą A; lub
- (ii) odległością obliczoną przy użyciu konserwatywnych parametrów modelowych tak aby pracownik przebywający w tym obszarze otrzymał mniej niż 5 mSv/rok;

Uwaga: Pracownicy, dla których w związku z potrzebami ochrony przed promieniowaniem prowadzi się kontrolę dawek indywidualnych, nie muszą być brani pod uwagę przy stosowaniu zasad oddzielania.

b) od osób z grupy krytycznej ludności w obszarach, gdzie jest stały dostęp osób postronnych:

- (i) zgodnie z podaną poniżej tabelą A; lub
- (ii) odległością obliczoną przy użyciu konserwatywnych parametrów modelowych tak, aby osoba z grupy krytycznej przebywająca w tym obszarze otrzymała mniej niż 1 mSv/rok;

c) od niewywołanych filmów i worków pocztowych:

- (i) zgodnie z niżej podaną tabelą B; lub
- (ii) odległością tak obliczoną, że ekspozycja niewywołanych filmów na promieniowanie przy przewozie materiałów promieniotwórczych ograniczona jest do 0,1 mSv na przesyłkę z filmem; i

Uwaga: Należy przyjąć, że worki pocztowe mogą zawierać niewywołane błony i klisze fotograficzne, i dlatego powinny być oddzielone od materiału promieniotwórczego w taki sam sposób.

d) od innych towarów niebezpiecznych zgodnie z 7.5.2.

Tabela A Minimalne odległości między sztukami przesyłki kategorii II-ŻÓLTEJ lub kategorii III-ŻÓLTEJ i osobami

Suma wskaźników transportowych nie większa niż	Czas narażenia na rok (w godzinach)			
	Miejsca stałego dostępu osób postronnych		Stale zajmowane strefy pracy	
	50	250	50	250
	Odległość minimalna w metrach przy braku materiału osłaniającego			
2	1	3	0,5	1
4	1,5	4	0,5	1,5
8	2,5	6	1,0	2,5
12	3	7,5	1,0	3
20	4	9,5	1,5	4
30	5	12	2	5
40	5,5	13,5	2,5	5,5
50	6,5	15,5	3	6,5

Tabela B Minimalne odległości między sztukami przesyłki kategorii II-ŻÓLTEJ lub kategorii III-ŻÓLTEJ i sztukami przesyłki oznaczonymi napisem "FOTO" lub przesyłkami pocztowymi

Ogólna liczba sztuk przesyłki nie większa niż		Suma wskaźników transportowych nie większa niż	Czas przewozu lub przechowywania w godzinach							
			1	2	4	10	24	48	120	240
Kategoria			Minimalne odległości w metrach							
III-ŻÓŁTA	II-ŻÓŁTA									
		0,2	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	2	3
		0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	2	3	5
	1	1	0,5	0,5	1	1	2	3	5	7
	2	2	0,5	1	1	1,5	3	4	7	9
	4	4	1	1	1,5	3	4	6	9	13
	8	8	1	1,5	2	4	6	8	13	18
1	10	10	1	2	3	4	7	9	14	20
2	20	20	1,5	3	4	6	9	13	20	30
3	30	30	2	3	5	7	11	16	25	35
4	40	40	3	4	5	8	13	18	30	40
5	50	50	3	4	6	9	14	20	32	45

(1.2) Sztuki przesyłki lub opakowania zbiorcze zaliczone do kategorii II-ŻÓLTEJ lub III-ŻÓLTEJ nie powinny być przewożone w przedziałach wagonów osobowych zajmowanych przez ludzi, z wyjątkiem przedziałów przeznaczonych wyłącznie dla osób specjalnie uprawnionych do towarzyszenia takim sztukom przesyłki lub opakowaniom zbiorczym.

(1.3) (zarezerwowany)

(2) Graniczne wartości aktywności

Aktywność całkowita przewożonych w wagonie materiałów LSA lub przedmiotów SCO w przemysłowych sztukach przesyłki Typ 1 (Typ IP-1), Typ 2 (Typ IP-2), Typ 3 (Typ IP-3) lub nieopakowanych, nie powinna przekraczać granicznych wartości podanych w tabeli C.

Tabela C Graniczne wartości aktywności dla wagonu z materiałami LSA i SCO w przemysłowych sztukach przesyłki lub z materiałami nieopakowanymi

Rodzaj materiałów lub przedmiotów	Graniczna wartość aktywności dla wagonów
LSA-I	nieograniczona
LSA-II i LSA-III stałe niepalne	nieograniczona
LSA-II i LSA-III stałe palne i wszystkie ciecze i gazy	100 A ₂
SCO	100 A ₂

(3) Rozmieszczanie i mocowanie przesyłek podczas przewozu i międzyskładowania

(3.1) Przesyłki powinny być rozmieszczane i mocowane w sposób bezpieczny.

(3.2) Jeżeli średni strumień cieplny na powierzchni nie przekracza 15 W/m², a ładunek znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie nie jest zapakowany do worków, to sztuka przesyłki lub opakowanie zbiorcze mogą być przewożone lub przechowywane razem z innymi opakowanymi ładunkami, bez szczególnych wymagań dotyczących układania, o ile w świadectwie zatwierdzenia władza właściwa wyraźnie nie określiła inaczej.

(3.3) Przy załadunku kontenerów i gromadzeniu sztuk przesyłki, opakowań zbiorczych i kontenerów powinny być przestrzegane następujące zasady:

- a) z wyjątkiem przewozów na warunkach używania wyłącznego i przewozów materiałów LSA-1, całkowita liczba sztuk przesyłki, opakowań zbiorczych i kontenerów załadowanych do pojedynczego wagonu powinna być ograniczona tak, aby suma wskaźników transportowych przesyłek załadowanych do wagonu nie przekraczała wartości podanej w tabeli D.
- b) poziom promieniowania w normalnych warunkach przewozu nie powinien przekraczać 2 mSv/h w każdym punkcie powierzchni zewnętrznej wagonu i 0,1 mSv/h w odległości 2 m od zewnętrznej powierzchni wagonu, z wyłączeniem przesyłek na warunkach używania wyłącznego, dla których wartość graniczna mocy dawki w otoczeniu wagonu określona jest w (3.5) b) i c);
- c) ogólna suma wskaźników bezpieczeństwa krytycznościowego przesyłek znajdujących się w kontenerze i załadowanych do wagonu, nie powinna przekraczać wartości podanych w tabeli E.

Tabela D Ograniczenia wskaźnika transportowego dla kontenerów i wagonów dla przewozów wykonywanych na warunkach innych niż używanie wyłączne

Rodzaj kontenera lub wagonu	Wartość graniczna ogólnej sumy wskaźników transportowych przesyłek w kontenerze lub w wagonie
Kontener mały	50
Kontener wielki	50
Wagon	50

Tabela E Wskaźnik bezpieczeństwa krytycznościowego dla kontenerów i wagonów z materiałami rozszczepialnymi

Rodzaj kontenera lub wagonu	Wartość graniczna ogólnej sumy wskaźników bezpieczeństwa krytycznościowego	
	Używanie inne niż wyłączne	Używanie wyłączne
Kontener mały	50	Nie dotyczy
Kontener wielki	50	100
Wagon	50	100

- (3.4) Każda sztuka przesyłki lub opakowanie zbiorcze o wskaźniku transportowym większym niż 10 lub każda przesyłka o wskaźniku bezpieczeństwa krytycznościowego większym niż 50, powinny być przewożone tylko na warunkach używania wyłącznego.
- (3.5) Poziom promieniowania dla przesyłek przewożonych na warunkach używania wyłącznego nie może przekraczać:
- a) 10 mSv/h w żadnym punkcie powierzchni zewnętrznej każdej sztuki przesyłki lub opakowania zbiorczego, a może przekraczać 2 mSv/h pod warunkiem, że:
- wagon jest wyposażony w obudowę, która w normalnych warunkach przewozu uniemożliwia dostęp osobom nieuprawnionym do wnętrza tej obudowy, i
 - podjęte są środki dla unieruchomienia sztuki przesyłki lub opakowania zbiorczego w obudowie, w taki sposób, aby podczas normalnych warunków przewozu nie zmieniały one swojego położenia, i
 - nie dokonuje się załadunku i rozładunku podczas przewozu;
- b) 2 mSv/h w żadnym punkcie powierzchni zewnętrznej wagonu, wraz z powierzchniami górnymi i dolnymi, a w przypadku wagonu odkrytego – w żadnym punkcie płaszczyzn pionowych rzutowanych przez zewnętrzne krawędzie wagonu, na górnej powierzchni ładunku i dolnej wewnętrznej powierzchni wagonu; i
- c) 0,1 mSv/h w żadnym punkcie w odległości 2 m od płaszczyzn pionowych, będących zewnętrznymi powierzchniami wagonu, a jeżeli ładunek jest przewożony wagonem odkrytym – w każdym punkcie w odległości 2 m od płaszczyzn pionowych rzutowanych przez zewnętrzne krawędzie wagonu.
- (4) **Wymagania dodatkowe dotyczące przewozu materiału rozszczepialnego i przechowywania w międzyskładowaniu**
- (4.1) Każda grupa sztuk przesyłek, opakowań zbiorczych i kontenerów zawierających materiał rozszczepialny, przechowywanych podczas międzyskładowania w jednym miejscu składowym, powinna być ograniczona w taki sposób, aby całkowita suma wskaźników bezpieczeństwa krytycznościowego w grupie nie przekraczała 50. Każda grupa powinna być przechowywana w taki sposób, aby była oddzielona od innych grup tego samego typu odległością nie mniejszą niż 6 m.
- (4.2) Jeżeli całkowita suma wskaźników bezpieczeństwa krytycznościowego przesyłek załadowanych do wagonu lub znajdujących się w kontenerze przekracza 50, co dopuszczone jest zgodnie z tabelą E, to przy przechowywaniu powinna być utrzymana odległość co najmniej 6 m od innych grup sztuk

przesyłek, opakowań zbiorczych i kontenerów zawierających materiał rozszczepialny lub od innych wagonów przewożących materiał promieniotwórczy.

(4.3) Materiał rozszczepialny spełniający jeden z warunków podanych pod 2.2.7.2.3.5 a) – f) powinien spełniać następujące wymagania:

- a) w odniesieniu do jednej przesyłki dopuszcza się stosowanie tylko jednego przepisu podanego pod 2.2.7.2.3.5 a) – f);
- b) w odniesieniu do jednej przesyłki dopuszcza się tylko jeden zatwierdzony materiał rozszczepialny w sztukach przesyłki sklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 f), chyba że w świadectwie zatwierdzenia dopuszcza się wiele materiałów;
- c) materiał rozszczepialny w sztukach przesyłki sklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 c) należy przewozić w przesyłce zawierającej nie więcej niż 45 g izotopów rozszczepialnych;
- d) materiał rozszczepialny w sztukach przesyłki sklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 d) należy przewozić w przesyłce zawierającej nie więcej niż 15 g izotopów rozszczepialnych;
- e) zapakowany lub niezapakowany materiał rozszczepialny sklasyfikowany zgodnie z 2.2.7.2.3.5 e) przewozi się na warunkach używania wyłącznego w wagonie zawierającym nie więcej niż 45 g izotopów rozszczepialnych.

(5) Uszkodzone lub nieszczelne sztuki przesyłki, opakowania skażone

(5.1) Jeżeli zostanie stwierdzone uszkodzenie sztuki przesyłki lub jej nieszczelność, albo jest podejrzenie, że sztuka przesyłki może być nieszczelna lub uszkodzona, to dostęp do takiej sztuki przesyłki powinien być ograniczony, a uprawniona osoba powinna możliwie szybko ustalić poziom skażeń i poziom promieniowania sztuki przesyłki. Pomiarami powinna być objęta sztuka przesyłki, wagon, miejsca załadunku i rozładunku, a w razie konieczności wszystkie inne materiały przewożone w wagonie.

W razie potrzeby powinny być podjęte dodatkowe środki w zakresie ochrony osób i środowiska, zgodnie z wymaganiami ustalonymi przez władzę właściwą, w celu usunięcia i zmniejszenia skutków takiej nieszczelności lub uszkodzenia.

(5.2) Sztuki przesyłki, z których w wyniku uszkodzenia lub nieszczelności wydostaje się zawartość promieniotwórcza powyżej wartości granicznych dopuszczonych dla normalnych warunków przewozu, powinny być umieszczone w miejscu tymczasowego przechowywania, które jest pod kontrolą, i nie powinny być one dalej przesyłane do czasu ich naprawienia lub przywrócenia do stanu używalności i odkażenia.

(5.3) Wagon i wyposażenie używane w sposób ciągły do przewozu materiałów promieniotwórczych powinny być okresowo poddawane kontroli w celu określenia poziomu skażeń. Częstotliwość takich kontroli powinna być zależna od prawdopodobieństwa skażenia i ilości przewozów.

(5.4) Z wyjątkiem podanym pod (5.5), każdy wagon, wyposażenie lub jego części składowe, które podczas przewozu materiałów promieniotwórczych zostały skażone powyżej granicznych wartości określonych w 4.1.9.1.2 lub które wykazują poziom promieniowania na powierzchni większy niż 5 $\mu\text{Sv/h}$, powinny być odkażone w możliwie jak najkrótszym czasie przez uprawnioną osobę i mogą być użyte ponownie wyłącznie jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- a) skażenie niezwiązane nie przekracza granicznych wartości podanych pod 4.1.9.1.2
- b) poziom promieniowania na powierzchni, pochodzący od skażeń związanych, jest mniejszy niż 5 Sv/h.

(5.5) Kontenery, cysterny, DPPL lub wagony przeznaczone do przewozu niezapakowanych materiałów promieniotwórczych na warunkach używania wyłącznego, nie podlegają pod wymagania podane w punkcie (5.4) i w 4.1.9.1.4, ale tylko odnośnie skażeń ich powierzchni wewnętrznych i tylko w tym czasie, gdy stosowane są na warunkach używania wyłącznego.

(6) Inne wymagania

Jeżeli przesyłki nie można dostarczyć, to należy umieścić ją w bezpiecznym miejscu i niezwłocznie poinformować o tym władzę właściwą w celu otrzymania instrukcji odnośnie dalszego postępowania.

CW34 Przed przewozem naczynia ciśnieniowego należy upewnić się, że nie nastąpił wzrost ciśnienia wskutek potencjalnego wytwarzania wodoru.

CW35 Jeżeli jako opakowania pojedyncze będą używane worki, to powinny być odpowiednio oddzielone, aby umożliwiać odprowadzanie ciepła.

CW36 Sztuki przesyłki powinny być ładowane przede wszystkim do otwartych lub wentylowanych wagonów lub kontenerów. Jeżeli jest to niemożliwe i sztuki przesyłki będą przewożone w innych wagonach krytych lub

innych kontenerach zamkniętych, to drzwi ładunkowe wagonów lub kontenerów powinny być zaopatrzone w następujące oznakowanie, o wielkości liter co najmniej 25 mm:

UWAGA

BRAK WENTYLACJI

OSTROŻNIE OTWIERAĆ

Dane te powinny być podane w języku uznanym przez nadawcę za odpowiedni.

CW37 Przed rozpoczęciem przewozu produkty wytapiane z aluminium i produkty z przetopionego aluminium przed załadunkiem powinny być schłodzone do temperatury otoczenia. Wagony z oponą wagonową i kontenery przykryte powinny być wodoodporne. Na drzwiach ładunkowych wagonów krytych i kontenerów zamkniętych powinien być umieszczony następujący napis składający się z liter o wysokości, co najmniej 25 mm:

„UWAGA

ZAMKNIĘTA JEDNOSTKA ŁADUNKOWA OTWIERAĆ OSTROŻNIE”

Dane te powinny być podane w języku uznanym przez nadawcę za odpowiedni.

Dział 7.6

Przepisy o nadawaniu przesyłek ekspresowych

Zgodnie z artykułem 5 § 1 Załącznika C do COTIF, do przewozu w przesyłkach ekspresowych są dopuszczone tylko towary niebezpieczne wyraźnie przewidziane w dziale 3.2 tabela A kolumna 19, przez przepisy specjalne oznaczone kodem literowo-cyfrowym rozpoczynającym się literami „CE”, i jeżeli te przepisy specjalne są przestrzegane.

Następujące przepisy specjalne mają zastosowanie, jeżeli podane są w dziale 3.2 tabela A kolumna 19:

- CE1** Masa sztuki przesyłki nie powinna przekraczać 40 kg. Przesyłki ekspresowe mogą być ładowane do wagonów kolejowych, które służą jednocześnie do przewozu osób, ale tylko o masie do 100 kg na wagon.
- CE2** Masa przesyłki ekspresowej nie powinna przekraczać 40 kg.
- CE3** Masa przesyłki ekspresowej nie powinna przekraczać 50 kg.
- CE4** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 45 litrów tego materiału i jej masa nie powinna przekraczać 50 kg.
- CE5** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 2 litry tego materiału.
- CE6** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 4 litry tego materiału.
- CE7** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 6 litrów tego materiału.
- CE8** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 12 litrów tego materiału.
- CE9** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 4 kg tego materiału.
- CE10** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 12 kg tego materiału.
- CE11** Przesyłka ekspresowa nie powinna zawierać więcej niż 24 kg tego materiału.
- CE12** Jeżeli materiał nadawany jest jako przesyłka ekspresowa, to powinien być zawarty w naczyniu niepodatnym na potłuczenie. Masa przesyłki nie powinna przekraczać 25 kg.
- CE13** Jako przesyłka ekspresowa mogą być nadawane jedynie cyjanki nieorganiczne zawierające metale szlachetne, jak również ich mieszaniny. W tym przypadku powinny być używane opakowania kombinowane z opakowaniami wewnętrznymi ze szkła, tworzywa sztucznego lub metalu, zgodnie z 6.1.4.21. Sztuka przesyłki nie powinna zawierać więcej niż 2 kg materiału.
- Przewóz w wagonach bagażowych lub przedziałach bagażowych dostępnych dla podróżnych jest dopuszczony, jeżeli podjęto działania, aby do sztuk przesyłki nie miały dostępu osoby nieupoważnione.
- CE14** Jako przesyłka ekspresowa mogą być nadawane jedynie materiały, dla których nie jest wymagana określona temperatura otoczenia. W tym przypadku należy respektować następujące ograniczenia ilościowe:
- dla materiałów innych, niż zaklasyfikowane do UN 3373:
 - do 50 ml na sztukę przesyłki materiału ciekłego i do 50 g na sztukę przesyłki materiału stałego;
 - dla materiałów zaklasyfikowanych do UN 3373:
 - w ilościach wymienionych w instrukcji pakowania P650 pod 4.1.4.1;
 - dla części ciała lub organów:
 - masa sztuki przesyłki nie powinna przekraczać 50 kg.
- CE15** Dla przesyłek ekspresowych suma wskaźników transportowych podanych na nalepkach ostrzegawczych jest ograniczona do 10 na wagon lub przedział bagażowy. Dla sztuk kategorii III-ŻÓLTEJ przewoźnik może określić czas dostawy przesyłki. Masa przesyłki ekspresowej nie powinna przekraczać 50 kg.

Dział 7.7

Przewozy kombinowane kolejowo – drogowe (kombinowany transport pasażerski i towarowy)

Przewóz towarów niebezpiecznych w ramach kombinowanego transportu w pociągach, w których przewożeni są pasażerowie może być wykonywany jedynie za zgodą wszystkich władz właściwych wszystkich państw uczestniczących w przewozie i na warunkach przez nie określonych

- Uwagi:**
- 1:** Przepisy te nie mają wpływu na ograniczenia wynikające z przepisów wewnętrznych przewoźników.
 - 2.** W odniesieniu do przewozu w kontekście przewozu w systemie Ruchomej Drogi (towarzyszący i nietowarzyszący (patrz definicja „przewozy kombinowane w 1.2.1), patrz 1.1.4.4.